

Matthaeus Volland Johann Hallervord

Enneas Positionum Philologicarum

Rostochi[i]: Richelius, 1645

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn729617580>

Druck Freier Zugang

Ru. phil 1645
Mattiaini Voland
Johannes Mattevord

ENNEA Σ
Positionum Philologicarum
Quas
DEO Aspirante
In Academiâ Patriâ
^{SUB}
Eximii & Clarissimi
Dn. M. MATTHÆI VOLAND
Præsidio
Placida examinationi subijcit
JOHANNES HALLERVORD
Rostochio-Meckelburgensis.
Habebitur ea in Auditorio Majori
d. j. Octobrû.

ROSTOCHI
Typis Johannis Richelij, Senat: Typ.
ANNO MDCC XLV.

VIRO

Excellentissimo, Clarissimo & Experientissimo

Dn. HIERONYMO SCHULTZIO,

Medicinæ Doctori Regiomonti celeberrimo, Sereniss:

**Majestatis Pol: & Svec: Medico Ordinario; Fautori,
Promotori & Benefactori suo magno,**

Nec non

*Plurimum Reverendo, Clarissimo, Do-
ctissimoq;*

Dn. M. JOACHIMO GOLDBACHIO

**Pastori Neuhausensi in Borusfiâ per viginti & quod ex-
currit annos fidelissimo, Fautori iidem amicoq; colendo
& honorando.**

*Hoc quicquid est chartacei muneris ad at-
testandam si non facultatem, uttamen vo-
luntatem ad servitia quævis devinçissimam
D. D. D.*

Johannes Hallervord
Rostochio-Meckelnburgensis.
Aut, & Respond:

Positionum.

1. *Iris etiam ante tempora diluvii existit.*

Sunt nonnulli inter Theologos Physicosq; statuentes, Iridem demum post diluvium exordium sumsisse, à Deoq; post fœdus cum Noacho sancitum in nubibus positam esse. Contra verò plurimi rectius eam etiam ante diluvium fuisse apparuisseq; sentiunt, quibus & nos nostrum subijcimus calculum. Gerhardus in Comment: in Genes: c. 9. utriusq; sententiæ rationes in profœcium producit, sed decisivam non apponit; inclinare tamen videtur ad posteriorem. Et res est in apri-co; cum enim eadem adfuerint causæ, quid obstabit, quominus idem effectus insecutus fuerit. Cui uberior Iridis cognitio est in delitiis consulere poterit Gerhardum dicto loco. Rivetum in h. 1. Exercit: 60. Sperlingium in Institut: Phys: l. 5. p. 972. præprimis illum naturæ genium Aristotelem l. 3. Meteor c. 4. p. 794. seqq: ubi, pro more suo, accuratissimè naturam & accidentia Iridis depinxit.

2. *Verba Gen. 4. v. 1. וְיָרַד אֵשׁ אֶת־עֹרֹתָיִם וְיָרַד אֵשׁ אֶת־עֹרֹתָיִם recte possunt interpretari per appositionem: Possedi virum Dominum.*

Hic plurimos tam Interpretum quàm Commentatorum aliam & ab hac nostrâ diversam videmus communisci explicationem. Targum Onkelos reddit: וְיָרַד אֵשׁ אֶת־עֹרֹתָיִם וְיָרַד אֵשׁ אֶת־עֹרֹתָיִם id est, possedi virum coram Domino LXX *ἐκτισσάμην ἀνθρώπων διὰ τῆ θεῶν*, quibus cum consentit vulga-

tus vertens: possedi hominem per Deum. Versionem
 vulgatam sequuntur omnes primitivæ Ecclesiæ Patres
 Chrysostomus, Ambrosius, Augustinus &c: reddentes
 פֶּרְאָהָא per Deum, exponuntq; illud de gratiâ, auxilio
 & favore divino, quos *κατὰ πῶδα* sequuntur Philipp:
 Melancht: & Grotius in annotat: in h. l. Ab his omni-
 bus verbo, non re abluunt recentiores è Calvinianis
 pleriq; omnes. Ex quibus Piscator, Paræus & alii reddunt:
 à Domino: quorū sententiã amplecti videntur Junius &
 Tremellius, nisi quod Ellypsin literæ *ו* introducant, dicētes
 וְאֵין לֹאֵיִךְ positum esse, idq; corroborare satagunt
 ex Gen. 44. v. 4. & Deut. 34. v. 1. Rivetus Exercitatus
 42. in Genesim: & Amama in antibarb: biblico super
 h. l. quamvis fateantur & certissimum esse dicant vocu-
 lam וְאֵין ut plurimum esse notam accusativi casus, at-
 tamen cum Mercero, Drusio & aliis, per particulam CUM
 eam vertere discipiunt, non quod pueri in fabâ se repe-
 risse existimantes, dum loca in quibus וְאֵין per וְאֵין expli-
 candum venit, ex scripturâ producere queunt Gen. 5. v.
 22. Exod. 1. v. 1. Calvinus, pro suo, quo totus exastuavit
 novitatis studio, & h. l. novam planè comminiscitur in-
 terpretationem reddens: Possedi virum DOMINO.
 Verum hi ad unum omnes non nobis satisfaciunt. Nam
 Targum Onkelos quod spectat, dicimus authorem ejus-
 dem agere Interpretem tantum, & ut talem à veritatis
 scopo destituisse. Et hinc liquidum evadit, quid-
 nam de Patrum sententiã sit judicandum, nam cum scien-
 tiã linguæ sanctæ penè omnes fuerint destituti & à LXX.
 & versione vulgatâ seducti, aliam hujus loci exposicio-
 nem dare non valuerunt. Si verò nos posthabito fonte
 horum rivulos sectari mallems, idem faceremus, quàm
 si relictâ viâ planâ simpliciq; sinuosos mæandros sequa-
 mur

mur, & auri loco culmos paleasq; amplectamur, quod stolidum esse existimavit Heraclitus, citante Aristot: l. 10. Eth. c. 5. Calvinus expositionem per appositionem reddentium, per ironiam quidem nominat admodum subtilem; verum nos merito illius crassam, non ἀντι-φραστικῶς, sed ἀλλοτῶς indigitamus. Autoritati restantium Autoritatem opponimus. Nam à partibus nostris stant omnes Theologi nostrates; quorum antesignanum facimus ἀξιωμακόρου nostrum Lutherum, qui quamvis in editio: 1. reddiderit: *Jch habe den Mann des HErrn/* attamen in editione posteriori eam emendavit, reddiditq;: *Jch habe den Mann den HErrn/* quam satis confirmavit Tom: 3. Jen. Germ. de ult: verbis David. Hunc recto ordine sequuntur, Brentius, Selneccerus, Rungius, Gesnerus, Gerhardus in h. l. Glasius. l. 5. Philolog: facti disput: de Protevang: p. 396. Waltherus in Officinâ Bibl: p. 675.

Rationem unam atq; alteram subnectemus. Probamus igitur. 1. Ex personæ dicentis conditione. Loquitur enim hic Eva, quæ brevi Mater omnium viventium salutarata erat, cuiq; promissio erat facta de semine contrituro caput serpentis. Hinc spè & fiduciâ plena, læta & exultabunda exclamat. Possedi virum Dominum, h. e. Messiam, humani generis redemptorem. 2. Ex particulâ DN genuina & usitatissimâ significatione. Nemo enim negantium choro assurgentium iustificari poterit ut plurimum & ordinariè particulam DN esse notam accusativi casus, ut inter alia plurima exempla cernere licet ex præcedanei c. 3. v. 24. & c. 4. hujus v. 1. Ab hac igitur ordinariâ significatione sine urgente necessitate discedendum non est. 3. Ex apposita vocula DN non leve ducitur argumentum. Quatuor nominibus Homo in literaturâ He-

bræa venit. 1. enim vocatur ארץ q. terrenus 2. אנוש q. infirmus. 3. אומות q. oppressi. 4. אדם q. robustus, Ex his tria priora significata hominem describunt à sua miseria & calamitate, vox tamen אדם ejus præstantiam, robur & excellentiam describit. Hinc Mosi tribuitur Deut. 33. v. 1. & Eliæ 2. Reg. 1. v. 9. virtuosumq; significat 1. Sam. 4. v. 9. 1. Reg. 2. v. 2. Cum itaq; & Eva de puerulo recens nato hanc insignem vocem usurpet, utiq; eximii quidam respexisse diffidendum non est, ipsum imo Messiam indigitasse, quippe qui & aliis in locis quoq; אדם vocatur ut Ex: 15. v. 3. אדם שלחמך Act. 2. v. 22. אדם אדם יש בעצ. Jos. 5. v. 13. absolutè dicitur אדם ut & Zach. 6. v. 12. Hinc Cabalistsæ per אדם אדם אדם seu initialis literas varia in hac voce mysteria quærunt, dicentes talem אדם hic describi, qui humeris suis portet אדם terram, אדם mare & אדם coelos, qui sit אדם sustentator אדם dominus & אדם omnipotens vel אדם אדם אדם h. e. pater charus pacis, sine quo אדם אדם nil nisi אדם nobis remaneat. Hæc illi, in multis quidem mendaces, ast in hoc veraces. 4. Ex linguæ Hebrææ indole & naturâ: ea enim passim appositionem per particulam אדם exprimere solet. vid. Gen. 22. v. 2. c. 26. v. 34. c. 48. v. 1. Esth. 9. v. 7. 8. seq. præpmissis huc quadrat locus Jer 17. v. 13. & Ezech. 4. v. 1. Plura qui volet de hac controversiâ ab utraq; parte Authores citatos consulat, rationem cum ratione conferat, sic veritatem clarius conspiciet, contraria enim juxta se posita magis elucescunt, dicente Philosophorum Principe Aristotele. 1. 2. de cælo c. 6. t. 40. l. 3. Rhet; c. 2. & l. 5. Ethic. Nicomach. c. 1.

3. Noah præter tres filios antediluvianos SEM

HAM, JAPHET, plures genuit liberos.

Sunt nonnulli quibus arridet sententia negativa, statuentes

entes Noachum non plures tribus his genuisse, idq; ex eo probare satagunt, cum scripturam nullorum meminisse dicant. Verum à scripturæ silentio ad negandam rem ipsam imbecillis est consequentia. Affirmativam igitur stabilire videntur sequentia. 1. Benedictio DEI tam Noacho, quam Filiis data Gen. 9. v. 1. 2. seqq. 2. Rei necessitas, ut enim iterum multiplicatio fieret generis humani aquis duluyianis ad octo usq; extincti, opus erat non sterilibus, sed fecundis hominibus. 3. Scripturæ testimonium. Cap. 9. Gen. v. 18. exstat vox וְיָצְאוּ quâ tacite distinguit scriptura inter liberos Noachi antediluvianos & post illud natos.

4. Jephtha verè immolavit filiam

Jud. 11. v. 39.

Augustinus I. 7. quæstionum V. T. quæst: 49. super lib. Jud. ait: De facto Jephthæ in neutram partem sententiam Scriptura protulit, ut noster intellectus in iudicando excerceretur. Hoc Augustini quam verè sit dictum, satis superq; comprobant edocentq; sententiarum & opinionum hoc de facto distrepantiæ: Existimant enim nonnulli Jephtham filiam non immolasse, sed perpetuæ virginitati devovisse: hanc ambabus, quod ajunt, ulnis amplectuntur Papicolæ, quo meliori prætextu vota sua virginalia defendant. Ast non solum hi, sed etiam Orthodoxorum plurimi eam mordicus tuentur, inter quos & numerandus venit Exc: Glasius, qui in Phil. sac. cum R. D. Kunchi particulas וְ disjunctive exponit, & cum hoc Calviniani pleriq; omnes.

Ast positionem nostram huic oppositam sequentibus probamus.

1. Ex textu ipso, dicit enim Jephtha, v. 31. וַיִּזְבֹּחַ אֶת-בְּתוּלָתָא

וְהָיָה לַיהוָה & erit domino, & ascendere illud faciam ascensione, sive offeram in holocaustum.

2. Ex gestibus Jephthæ. v. 35, qui satis præ se ferunt mortem filiaë.

3. Ex pætitione filiaë. Petit n. v. 37, ut defleat virginitatem, quam non deflere opus fuisset, nisi mors imminuisset.

4. Ex facto sociarum, quæ quotannis eam mortuam deplorarunt, vel (ut aliis placet) threnodias de morte illâ miserrimâ instituerunt v. 50.

5. Ex consensu interpretum & commentatorum, tam veterum, quam recentiorum, quorum integrum catalogum lege ap: Baldovium in Casibus Conscientiæ p. 139, & apud Waltherum in officinâ Biblicâ p. 934. seqq. Vulgata simpliciter reddidit, Eum holocaustum offeram Domino; quam plurimos impulisse, ut oblationem filiaë in holocaustum simpliciter crederent, existimat Drusius annot. in h. l. Targum reddit quoq; ut textus hebræus, per duplex וְהָיָה לַיהוָה וְאֵלֶּיךָ יָרָדוּ & erit ante Dominum & ascendere faciam id holocaustum. LXX. καὶ ἔσται τὸ κρεῖττον κατὰ αὐτοῖς ἢ τὸν ἄλοκόν σου. Consule in contrarium sentientem Hugo-Grotium annotat: in h. l.

5. *Vocis Πρωτοῦ optima derivatio traditur ea, quæ eam desumit à prepositione Πρὶν & ἰσθια q ad substantiam accedens.*

Vocem hanc quod spectat, cernimus neq; in hujus derivatione hominum opiniones concordare, dum nonnulli eam idem quod *Πρωτοῦ* & peculiaris, denotare contendunt, quasi sermo sit de pane cælesti, & super-substantiali. Nonnulli verò per vocem adveniēns exponunt derivantes eam ab ἔπειμι, Sed retinemus maxime

xime consuetam & usitatam sententiam, quæ eam ex *ἴσως*
 & *ἴσως* deducit (neq; valet objectio dicentium, si jex præ-
 positione descensum sortiretur, dicendū esse *ἐπὶ ἴσως*, nam
 ultima præpositionis litera, ut Grammatica Græca & Au-
 thoritates nos informant, non semper absorbetur, ita
ἴσως est ap. Homer. complaceo, *ἴσως* æquitas ap.
 Aristot. 15. Eth. Nicom. c. 14. & *ἴσως* bonus, æqu⁹. ibid.)
 similia enim hinc descendunt, ut *ἀπέσι* Ⓞ essentia carens,
ἐπέσι Ⓞ substantiæ inhærens, *ἐπέσι* Ⓞ alterius vel diversæ
 essentiæ &c. Hac cum expositione tota antiquitas confen-
 tit, ut Chrysoft. in orat. Dom. *ἴσως* *ἴσως* i. e. *ἴσως* *ἴσως*
 & *ἴσως* *ἴσως*. Suidas (teste Stephano in Lex.) *ἴσως*
 τῆ *ἴσως* ἡμῶν ἀρμόζων ἢ καθήμενον Ⓞ. Basiliius, *ἴσως* *ἴσως*
ἴσως *ἴσως* τῆ *ἴσως* ἡμῶν, *ἴσως* *ἴσως* *ἴσως*. Theoph. *ἴσως* *ἴσως*
ἴσως *ἴσως* ἡμῶν, *ἴσως* *ἴσως* *ἴσως*. Lucas, Matthæi mentem ex-
 posuisse videtur dum c. II. v. 3. add. *ἴσως* *ἴσως*, eamq; quam
 optimè exhaurit Syrus dum reddit. Matth. 6. v. II. *ἴσως*
ἴσως *ἴσως* *ἴσως*. Da nobis panem indigentia nostre
 hodie, à *ἴσως* indiguit, opus habuit Matth. 9, 12. I. Joh. 3, 17.
 faciem his omnibus allucet illud quod *ἴσως*, 30, 8, habetur,
 quod evolvi poterit.

6. Apostolus binominis fuit à primis annis. Paulus
 & Saulus dictus, Latino & Hebræo nomine.

Apostolum duplici nomine insigniri nemo est qui infi-
 ciali queat, neq; hoc unquam in dubium est vocatum,
 quippe cum expressa adsit litera Actor. 13. v. 9. Verum de
 tempore quo nactus sit nomina hæc maximè controverti-
 tur. Hieronymus enim existimat initio eum tantum Sau-
 lum dictum fuisse, postea verò cum Paulum Sergium Pro-
 consullem primum omnium ex gentilismo ad christianif-
 mum

mum perduxisset, illius nomen assumisse, cum hoc con-
 fentit Augustinus, amborumq; opinionem amplectuntur
 Salmeron & Cornel: à Lapide. Alii, inter quos est Chry-
 sostomus, arbitrantur Paulum in ipsa conversione ita di-
 ctum esse, loco nominis Sauli, & hoc à Deo ipso, quem
 admodum & Simonem Cepham, seu Petrum appellavit,
 Johan. 1. v. 43. Alii, inter quos Bezam expresse nomina-
 mus, contendunt esse Idiotismum Linguae: quemadmo-
 dum enim Hebraicè dico פאולוס. Græcè *ιωαννης*. Latine Jo-
 hannes. Germanicè Hans. Aut Græcè *Νικολαος*. Latine
 Nicolaus. Germanicè *Nickel* sive *Claus*. & sic consequen-
 ter, mutatis nonnihil nominum inflexionibus: interim ta-
 men unum permanet nomen, pro idiomatum ratione va-
 riatum. Pariter Paulum & Saulum unum idemq; esse no-
 men, ita ut, quem Hebræi nominant פאולוס hunc Latini &
 Græci Paulum, nonnihil variato nominis principio, dicti-
 tent. Alii demum (nostro quidem iudicio) rectius eum
 à teneris unguiculis binominem cum Origine, habent.
 Quæ probatur: 1. A recepta consuetudine & communi
 usu. Plurimi enim fuerunt binomines, ut Matthæus, quo-
 que Levi dictus est &c. 2. A testimonia Lucæ, qui illud
 innuere videtur, Actor. 13. v. 9. 3. Ab Apostoli profapiâ
 & Patriâ. Fuit enim è tribu Benjamin. Phil. 3. v. 5. & pro-
 pterea merito à Rege Saulo, ex illa tribu quoq; oriundo,
 Saulus dictus. Cum verò Patriam agnosceret civitatem
 Romanam, probabile utiq; est, quod in memoriam illius
 Romano Pater eum nominare quoq; iusserit nomine.
 Pauli enim vox apud Romanos maxime erat recepta. Hinc
 improbamus sententiam derivantium è Græco *πῶλος* seu
 quiescere, quasi ex inquieto, quietus factus. Multo mi-
 nus toleramus derivationem hebraicam, dum nonnulli
 deducunt eam, à פאולוס mirabilis, cò quod mirabiliter
 con-

conversus sit, vel à $\Gamma\psi$ operatus est, quia plurimum laboraverit. It $\Gamma\psi$ os & $\alpha\omega\lambda$ quasi os tibiæ, quod est divino præconis epitheton. Omnia hæc absq; fundamento.

7. *Aristot. lib. 2. Phys. t. 26. cum ait: Homo hominem generat & SOL. Per vocem Solis intelligere videtur, DEUM.*

Sunt quidem plurimi existimantium, Ambulatorum Principem hoc in loco conjungere causam proximam, cum remotâ generationis hominis, intelliguntq; per SOLEM corpus illud coeleste. Verum per SOLEM intelligere, DEUM, propius ad mentem Aristotelis videtur accedere: Nam postquam Aristoteles t. 22. seqq. ostenderit Physicum debere considerare utramq; naturam, materiam & formam, in præsentî t. 26. quærit, nunquid Physiologus considerare debeat formam quomodocunq; an verò ad certum terminum? quæstionem hanc determinat ex analogiâ naturæ ad artem, namq; sicut in arte Medicus nervum considerat & faber æs, non quocunq; modo, sed usq; ad certum terminum; nempe Medicus nervum considerat, ut est pars humani corporis vel actu vel potentiâ sani. Faber autem considerat æs, ut est susceptivum statuæ. Ita prorsus dicendum esse, ait, de naturali Philosopho, eum scilicet debere considerare naturam quæ forma est, non quomodocunq; modo ea considerari potest, sed usq; ad certum terminum, nempe quatenus in materia est vel non sine materia &c. Ut verò ostendat, tacite hominem in sua generatione duplicem nactum esse formam, idem subjungit duplicem causam efficientem, proximam, hominem & Deum: hanc eandem mentem tenet Philosophus. 3. Rhetor, c. 10. cum ait: Deum in animâ lumen
B 2 intel-

intellectus accendere : scite innuens animam dependere. à
DEO, ut lumen à Sole.

8. *Lib. 10. Eth. c. 7. & 8. maximè Aristoteles re-
spectum habet ad bonam contemplativam
animam separatam.*

Fatemur quidem cum Interpretibus Stagiritæ, Aristote-
lem dictis capitibus opponere vel potius conferre bo-
num practicum, cum Theoretico animæ in corpore confi-
deratæ : ita tamen hoc concedimus. Ut dicamus Aristo-
telem simul respectum & quidem maximè habere ad ani-
mam separatam. Hoc enim jubent conditiones, quas illi
hoc loco tribuit. Ait enim animam nostram felicitatem
obtinere summam, ex eo, quia cognoscat divinissima: hoc
verò propriè non competit animæ in corpore. : nam ut
vespertilionum oculi ad lumen diem se habent, ita & intel-
lectus animæ nostræ ad ea quæ manifestissima omnium
sunt, l. 2. *Meraph. c. 1.* & non habemus occasiones intelli-
gendi cœlestia cum longè distent. l. 2. *Cœl. t. 60. 61.* Affi-
duissimum & continuum dicit esse bonum contemplatio-
nem; verum nec hæc conditio propriè competit animæ
in corpore consideratæ, nam homo corporeus in assiduâ
meditatione persistere nequit. 3. *de an. t. 16.* cum tamen
mortalis homo totâ vitâ possit crescere, nutriri &c. maxi-
mè itaq; respicit separabilem. 3. *de an. t. 7. 11. 15. 16. 19.*
hinc melius est etiam intellectui non cum corpore esse.
1. *de an. t. 49.* vide 3. *de an. t. 20.*

9. *Paulus phrase 1. Cor 15. v. 29. si Paulus vitam
vixisset, potissimum respexisset videtur ad con-*

f. 310.

essionem, quam edebant de mortuorum resurrexione baptizandi.

Inter *duvón* & Paulina jure merito scribitur & præsens loquendi formula: super hac enim tot, quot capita ferè, legere licet expositiones. Quicquid sit, Nos cum nemine controversiæ ferram trahemus. Sed hoc dicimus, sive quis vocem *ἐπί* reddat Pro vel Super, vel præter. Vocem verò *βαπτίζω* vel activè, vel passivè, vel propriè vel impropriè, pariterq; vocem *νεκρῶν* diversimodè accipiat, sive de baptismo vicario, sive de ritu aliquo Ecclesiæ usitato baptizandi super demortuorum sepulchra interpretetur, dicimus mentem Pauli eò tandem collimare, ultimoto, ut ostendat temeritatem & incogitantiam aliquam, quâ laborent, dum corde non credunt ea, quæ ore antea profiteantur: ita ut de confessione maximè intelligendum veniat, quemadmodum etiam germanicè loquimur: *Ich wil mich darauff hinrichten lassen/ daß ein dreymaliger Gott sey. Oder/ daß Christus für uns gestorben sey/ &c.* Philippum Melanchthonem ita fere controversiam hanc h. l. enodantem introducimus. Constat nunc (ait ille) etiam cum infantes baptizantur, tamen recitari articulos symboli. Id exemplum sumtum est à primitivâ Ecclesiâ in quâ optimo consilio institutum fuit, ut fieret plenissima professio singulorum articulorum. Et scribunt quidam adductos esse baptizandos ad ossa mortuorum, & ibi professos esse articulum de resurrectione mortuorum, & interrogatos, an crederent hos ipsos resurrecturos esse, quorum ibi ossa intuentur, respondisse, futuram, ut his ipsis vita restitueretur. Quamquam hic ritus non fuit universalis, tamen omnes in Baptismo ubiq; planissimè

professi sunt se firmissimâ fide resurrectionem mortuorū credere. Et si multæ interpretationes de h. l. traduntur, tamen valde consentaneum est hanc simplicem interpretationem nativam & veram esse. *βαπτισμῶσι ἐξομολογῶντες ὡς τ̄ νεκρῶν.* Hæc ille, Notandum ultimo distinguere nonnullos inter νεκρῶν (*ἀορίστως*) & τ̄ νεκρῶν cum articulo. Illud ajunt denotare mortuos quosvis, hoc verò certos nonnullos. Verum infirma est hæc distinctio quippe cum promiscuè usurpetur à Paulo h. l. v. 12, 13, 15, 20, 21, 29, 35, 42, &c.

TANTUM.

COROLLARIA.

I.

An ex voce זונת rectè probetur Rahab fuisse meretricem? Negatur. Nam vox hac etiam denotare potest fœminam cibos vendentem & preparantem, cauponam, tabernariam, hospitam. Et in hac significatione derivatur non à verbo זנתי (scortatus est, sed à rad: זון unde nomen מזון alimentum cibus. Et huic explicationi favet Targum reddens פונדקיתא cauponaria à masc: פונדקא campo. Quam vocem adhibet Jud: 11, 1. Jephthe filius mulieris זונתא Targ: פונדקיתא itē 1. Reg: 3, 17. ubi in Hebræo זונת Targ: habet פונדקא cauponæ. Est verò vox hac פונדקא & פונדקא fœmininum origine græcum. πανδοχῆς enim vel

פונדקא

πανδοκεις. (ex nomine παν omne & δειν Jonicè pro δευ
vel potius δευμωω capio) signif. eum, qui quemlibet
hospitio excipit & Ecem. πανδοκεισγεια.

II.

An Deus possit poni in predicamento? Nega-
tur loquendo de proprie dicta positione. Nam dupli-
citer aliquid poni potest in predicamento, 1. πρᾶγμα-
τῶς, & sic ad predicamenta tantum referuntur illa,
qua sub genere proprie dicto collocari possunt & com-
positi quid sunt ex materia & forma, subjecto &
accidentibus. Et sic rectè Deus ab ordine predica-
mentorum segregatur, etiam juxta mentè Græcorum
Interpretum Aristotelis dicentium: Aristoteli pre-
positum esse in Categoriis non de simplici substantia
loqui, sed de compositâ. 2. Λογμῶς. Et ita ad ea perti-
nent omnia illa, qua juxta sermonem communem
& modum concipiendi nostrum, quacunq; ratione
cum iis, qua in predicamento collocantur, conveni-
entiam habent. Et hoc posteriori modo etiam Deus
ab Aristotele in predicamento ponitur l. 1. Eth. c. 4.
l. 1. Eudem. c. 8.

III.

An Philosophia definiri possit? Negatur. (Vi-
detur Arist. eam definisse per primorum principiorū
& primarū causarum scientiam, l. 1. Met. c. 1. & c.
seu per scientiam veritatis l. 2. Metaph. c. 1. Ast hac
tantum est Descriptio, nec toti philosophia propria,
sed per prius Metaph. tribuitur.) An

*An Deus sit considerationis Metaphysicae 2
Affirmatur. Deum enim ex Metaphysicis tollere,
est eam nobilitate & objecto privare. Metaphy-
sica enim precipue debet considerare illud, quod ma-
ximè ens est, tale. verò præter Deum nihil est. Nam
substantia magis Ens est, quàm accidens. Substan-
tiam porro corruptibilem incorruptibilis nobilitate
præit, immobilis quæ mobilem. E. maximè immobile
substantiam Metaphysica contemp'abitur, cum sibi
precipue ejus objectum, cætera tantum εἰς ὁ μέρους. Hinc
dicitur Theologia, l. 1. Metaph. c. 2. lib. 11. c. 6. it:
Philosophia πρώτη l. 1. Phys. t. 83. Videantur requi-
sita sapientia, l. 1. Metaph: c. 2. l. 12. c. 10. l. 5. Eu-
dem. c. 7. & apparebit ea maximè competere Me-
taphysica ob Deum. Et hinc merito salulatur δεξι-
ῶν πτερά, θειοπάτηρ καὶ πρωτόπατηρ, l. 2. Metaphys: c. 2,
καθ' ἅλλω ἔχειται ἰσότης ἢ πρωτόπατων
l. 6. Eth, c. 7.*

παρ δὲ θεῶν (ex nomine πᾶν omne & δὲ
vel potius δὲ θεῶν capio) signif. eum
hospitio excipit & Ἐξ. παρ δὲ κένου ἑστῶ.

II.

An Deus possit poni in pradic
tur loquendo de proprie dicta positio
citer aliquid poni potest in pradicam
xōs, & sic ad pradicamenta tantum
qua sub genere proprie dicto collocari
positi quid sunt ex materia & for
accidentibus. Et sic rectè Deus ab
mentorū segregatur, etiam juxta m
Interpretum Aristotelis dicentium:
positum esse in Categoriis non de su
loqui, sed de compositā. 2. Λογισμῶν. &
nent omnia illa, qua juxta sermonem
& modum concipiendi nostrum, qu
cum iis, qua in pradicamento collo
entiam habent. Et hoc posteriori m
ab Aristotele in pradicamento poni
l. 1. Eudem. c. 8.

III.

An Philosophia definiri possit
detur Arist: eam definisse per prim
& primariū causarum scientiam, l.
seu per scientiam veritatis l. 2. Ne
tantum est Descriptio, nec toti phi
sed per prius Metaph. tribuitur.)

δὲ θεῶν
alibet

Nega-
dupli-
quā-
illa,
com-
&
dica-
orum
li pre-
antia
verti-
nem
one
veni-
Deus
.c. 4.

(Vi-
priorū
&c.
Et hac
propria,
An

